

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A tunc præmonstratum, ut cum Domini nostri doctrina ad gentes pervenisset, idolorum manus abs-
 scinderentur, hoc est, præstigiæ quibus mortales eludebant, desitura essent, neq; ulla ulterius
 decipiendi potestas demonibus relinqueretur. In hujusmodi fere significatum Levitico legas, ubi de
 vicimis agit: *Si non poterit manus ejus invenire, hoc est; si propter egestatem emere non poterit, si Levit. c. 22.*
pretium erogare nequiverit. Alioqui, siderata, attrita, vel etiam abscissa manus neque non pedes a-
 ctiones indicant depravatas: Studiosum quippe non inem, eorum tantum, quæ vel avaritiæ, vel su-
 perbiæ spiritu suggeruntur. Quare David ita deprecatur: *Non veniat mihi pes superbiæ, & manus pec-*
catoris non moveat me, diripientis scilicet aut violentis: superbi enim hoc est, avari illud. Eodem &
 brachia significato accipiuntur. Nam ubi Psalm. 26. delinquentis hominis brachia conteri legitur
 impurorum hominum brachia debilitata significari ait Origenes: quandoquidem ad nullum mise-
 ricordia, aut beneficentiæ opus exercentur. Nam manus & brachium, inquit is, operis est indi-
 cium. Sed eo loco Euthymius adimi perperam agendi auctoritatem, viresque confringi interpre-
 tatur.

Artem. lib.
c. 45.

AVARITIA. CAP. XXXIII.

Sunt tamen qui hoc ad avaritiam pertinere censeant, interpretamentumque hujusmodi ex Theo-
 critiano carmine mutuentur *ἡνίκαι δὲ τὸ πρὸς κερδαίων, πρὸς δὲ τὸ πρὸς ἀλλοτρίων χεῖρας ἔχων,* & quæ se-
 quantur in hanc sententiam. Neq; desunt qui manum tantum sinistram digitis compressis pro tena-
 citate & avaritia pingant: nam & conjectores lævam lucri, & augendæ rei signum ponunt, quippe
 quæ ad custodiendū magis idonea sit, utpote segnior, & tenacitati accommodatior. Ad hoc facit quod
 Diogenes, ut nonnulli tradunt, dicere solebat, non esse tradendas amicis manus complicatas: quod
 interpretantur benignitatem ad dendam comitati. Avaritiam & ille gestus in manu significat, cum
 exporrecta capedunculam assimilat, quo gestu Philemonis Romæ signum vidi cum in altera volu-
 men complicatum haberet, idque tenaciter restrictum, ut qui pretium sibi deposceret, non nisi eo nu-
 merato librum exhibiturus. Ferunt enim eum Comædiarum scriptorem, ære gravi solitum lucubra-
 tiones suas vendicare. Inscriptio sanè erat ΦΙΛΗΜΩΝ. Apud Aristophanem jocus Concionatrici-
 bus, ubi Phidolus deos exemplo ponit, quibus cum supplicamus boni alicujus gratia, eos supinam
 manum porrigentes, non ut quid dent, sed aliquid accipiant. Hinc quoque Atheniensium in acu-
 pandis lucris aviditas dicitur carpitur, *ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς χεῖρας τῶν ἀποβήσων, manum etiam dum*
moritur Atheniensis porrigit.

Aristophan-
is jocus.

SERMO. CAP. XXXIV.

Porro autem orationem unamquamque tradunt ex manu
 significari, quamvis alio loco prensam manu linguam id
 facere dixerimus. Ea tamen differentia habetur: quod spe-
 cies illa non orationem tantum, sed eloquentiam indicabit.
 Manus vero unumquemque sermonem per se ipsa significat
 quod una cum sermone manuum etiam motum expectimus,
 ut ait Artemidorus: histriones enim vel celebres inveniatis
 solocissimi redargutos, quod gestu manuum aliquando pec-
 cassent, de quo alibi. Contra vero erant Hermea signa qua-
 drata sine manibus & brachiis, solo quippe insignita capite,
 eaq; præcipue apud Athenienses, sed in quorum medio virili-
 tia etiam adsculpebantur. Sermonis hæc erant indicia, ut in
 Pudendis etiam ostensum. Mercurii quippe ipsius vim ostendebant. Nam is & Cyllenius ideo voca-
 tur, quod *κύλλης* Græci vocant eos, qui sine manibus sunt. Ostendit vero hoc, sermonē suapte vi pol-
 lere, & sine manibus omnia conficere. Cur vero signa illa quadrata fierent, in quadra jugeris dictum.
 Sedenim cum Aristotelis duplicem sermonis ponat intellectum, unum scilicet primæ intentionis, al-
 terum secundæ, ut nostri interpretantur, sermonē illum qui per Hermea figuratur virilibus arrectis,
 primæ dixerim intentionis quasi mente conceptū: secundæ vero, qui per manus significatur; is enim
 per vocis instrumenta expressus, opus quodammodo conficere videtur. Hic vero sermo plurimum
 apud

Artem. lib.
c. 45.
Hermea si-
gna.

apud eruditos aut per Dialecticam in angustias intruditur, aut per eloquentiam in latiores campos explicatur: unde Zeno Stoicæ disciplinæ princeps commentus est, per manum utrumque diverso gestu porrectam significare, quod quidem inventum cum manifestum sit hieroglyphicum, minime fuerat dissimulandum.

DIALECTICA. CAP. XXXV.

Dialecticam enim ostendere cum vellet, manum pingere solitus est digitis in pugnum compressis, angustias hinc scilicet & argumentorum brevitatem, quibus illa cohibetur, ostendens, quod simplex uniuscujusque rei qualitas tribus plurimum propositionibus comprehendatur, axiomaticè assumpto, & illatione, vel partibus his etiam brevioribus.

ELOQUENTIA. CAP. XXXVI.

Lib. 12
Gestus con-
ciatorum
Pontificio-
rum.

Eloquentia vero late diffusa patienti decurrens planitie, quaque liberit pervagata, per distictos digitos dilatamque manum ab eodem exponebatur. Reprehendit sane Quintilianus eos, qui orantes ulla in causa manum sub pallio continent, quasi res ignaviter agatur: nostri tamen instituti est, cum apud Pontifices inter sacra sermonem habemus, manus intra pallium cohibere, fragalique tantum pronuntiatione uti. Quoniam vero Theologi finiunt aliud orare esse, aliud adorare, status ad cultum, manus ita surrecta ad adorationem facere videbuntur.

PRECES. CAP. XXXVII

IN Hetruscis quoque institutis hoc gestu manuum ad preces utebantur, neque non in devotendis civitatibus, evocandisque diis: cumque Jovem dicebant, manus ad cælum sustollebant, ut eo etiam loco apud Virgilium est:

Æneid. 4.

Multa Jovem manibus supplex omisso supinis.

Sane, quod ad hanc rem facit, Polemonem sophistam legimus in Olympicis ludis, qui Smyrnæ omnem celebrabantur, inepti cujusdam actoris solæcismum manu factum reprehendisse, cum in exclamatione, *ὦ θεῶν*, manus ad terram protendisset. Cum vero *ὦ θεῶν* pronuntiaret, faciem ad cælum erexit. Sed quantum ad Jovem pertinet, eundem morem vetustissimo ritu apud nostræ pietatis Pontifices, observari videmus, quotiens enim vel DEUM, vel DOMINUM enunciant, gentem sanctam bonis verbis expiaturi, prosperaque & felicia mortalibus precaturi, manus sub eam locutionem supinis in cælum tollunt. Quinetiam *ὀψιθιστὸν*, quod sacrificare est, etymologi Grammatici nonnulli dictum putant, quod qui sacrificant, præcanturve Deos, *ὀψιθιστὸν τὸν θεῶν*, manus quippe protendant. In numo Gordiani Pii simulacrum est, quod Passas hinc inde manus ad cælum tollit, cum inscriptione ad rem accommodata, PIETAS AUGUSTI. Illud addam, antiquum præcandi modum notatu sub dio Pindarum posuisse, Olympiis, ode secunda, apud quem, *ὡς τὸν θεῶν*, ob hanc causam inscribitur.

Gordiani
numus.

DE PEDIBUS.

CAP. XXXVIII.

HÆc quidem manu super memini, Manarde, tibi disseruisse: sed quoniam Caprillis velle se de pedibus audire similia dicitabat, quæ super his à me tunc dicta fuerunt, visum est subjungere.

IRRITUM. CAP. XXXIX.

Hæc, & sequentia
sumpta ab
Erasmo
3. cent. 5.
prov. 100.

Fieri minime posse aliquid, aut inconstans irritumve futurum, quod ceptum actumve fuisset, ostendere si vellent Aegyptii sacerdotes, pedes in aquæ superficie inambulantes pro hieroglyphico faciebant. Nemo enim est qui nesciat, nulla id humana ope ingeniove fieri posse: nihil enim magis irritum cedit, quam si qui plantas super aquæ superficiem firmare sibi persuaserit. Ad hoc respicit Cicero, cum libro officiorum tertio, fluxas, labiles & inconstantes Epicuri rationes esse diceret, quippe quæ minus in solido consistant, quod aqua hærent, ut ajunt. Sunt qui elocutionem hanc, in hac causa mihi aqua hæret, rem nondum peractam significare contendunt, dubiumque aliquid super-